

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely.

Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár. FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.
--	--	---

Olvasóinkhoz!

A harmadik esztendő utolsó negyedében van a »Vasárnap«. Egyházi Értekezletünk választmánya azért alapította volt e lapot, hogy a hit-erősítés, az egyház építés nagy munkájában segítő társa legyen lelkésztársainknak. Mert az tagadhatatlan, hogy a hivatalos egyház és a hívek között meg kell lenni az összekötő kapocsnak. Mint az üterek a szívből a vért elviszik a test legtávolabb eső részébe is: úgy egyházunk minden egyes tagjának értesülnie kell az egyház kebelében lefolyó minden egyes mozzanatról. Különben nincs egészséges, erős egyházi élet. Hogy a »Vasárnap« e feladatnak megfelelt-e: azt elbírálni nem a mi dolgunk. Egyet azonban kijelentünk, s ez az, hogy az ügyet erőnk feletti, nagy buzgósággal óhajtottuk szolgálni. S az eredmény mégis az, hogy a »Vasárnap« két első éve tetemes, nagy adóssággal végződött. Ezt az esztendőt talán kihuzzuk deficit nélkül. Talán, ha az előfizetések befolyának és előfizetőink száma meg nem apad. De, hát eredmény az, hogy Erdélyi ref. egyházkerületünk 537 anyaegyházközsége, s abban 428.212 hive közül csak 580 előfizetője (olvasója) legyen a »Vasárnap«-nak? Nem, atyám-fia, ez nem eredmény. Még kezdetnek is szégyenletes, silány kezdet. Szinte rösteljük a dolgot, s kérdezzük magunkban: vajjon nem bennünk van-e a hiba? Ha bennünk van, mi készséggel félre-

állunk és helyet adunk másnak. Egy azonban bizonyos: 580 előfizetővel nem lehet fenntartani a lapot. Mert nincs abban semmi haszon, hogy magunk megírjuk, elolvassuk és az árát is megfizessük. Tehát, hogy az új esztendőben megjelenjen-e a »Vasárnap«, az attól függ, hogy lesz-e kellő számú előfizetője. Kérjük olvasóinkat és anyaszentegyházunk minden egyes tagját, hogy döntsenek e kérdésben. Mi a munkát szívesen végezzük csak legyen kinek. A »Vasárnap« előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetések postautalványon Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők Székelyudvarhelyre, Árpád-utca 3.

A »Vasárnap« szerkesztősége.

Melyik az igaz vallás?

Közelebről egy nagy társaság volt együtt. Sok mindenről folyt a beszéd, amint ilyenkor szokás. Egyszer a vallásra is sor került. A társaság egyik tagja felvetette a kérdést, hogy a sok vallás közül, melyik is hát az igaz vallás. Mindenik felekezet tagjai a maguk vallása mellett kardoskodtak. A katolikusok azt mondták: övék a jobb vallás, mert az régiebb is, meg többen is vannak. Ha nem volna jobb mindenik vallásnál, nem követnék annyian. A reformátusok viszont azt erősítették, hogy legigazabb vallás az övék, mert abban nincs semmi czifraság, ők lélekben, igazságban imádják az Istent, amint Jézus tanítá. Ha lettek volna még más felekezetbeliek, bizo-

nyosan azok is hoztak volna fel bizonyítékot a maguk vallásuk igazsága mellett.

Igen ám, mondja a felhozott bizonyítékokra a társaság egyik tagja, aki eddig nem szólott a vitába, de hátha sem az egyik, sem a másik vallás nem az igaz vallás. Az még nem dönti el a kérdést, hogy mindenik a magát dicséri. Ebből csak az látszik, hogy mindenik felekezet tagjai ragaszkodnak vallásukhoz, de hát nem ezt teszik-e a pogányvallás követői is? Még se mondja senki, hogy a pogány vallás igaz vallás. Abban a formában, melyben mi pl. a református vagy a katolikus vallást ismerjük, hátha nem nyilvánul a vallás a maga tökéletességében. Az egyes vallások hitczikkjei csak a külső formák és mint emberi művek lehetnek hiányosak, lehetnek bennük tévedések. Így tehát sem egyikről, sem a másiktól nem lehet azt mondani, hogy az tökéletes, igaz vallás volna.

Hanem mikor a feltett kérdést el akarjuk dönteni, akkor egy mértéket kell felállítanunk, amelyhez az egyes vallásfelekezeteket mérnünk kell. *Ez a mérték pedig nem más, mint az evangélium.* Ugy-e bizony, hogy akár a református, akár a katolikus, akár az unitárius hitfelekezethez tartozunk: mindnyájan *keresztyének vagyunk.* A keresztyén vallás megalapítója Jézus Krisztus. Az ő tanításai az evangéliumban vannak. Ha a zsinór mértéket ismerjük, ahhoz kell mérnünk minden egyes ker. hitfelekezetet. És aztán világos, bárki átláthatja, hogy az az igaz vallás, amelyik leginkább megegyezik a Krisztus evangéliumával. Ugy

kell tehát tennünk, mint a reformátorok tettek. Vessük össze az egyes felekezetek hitczikkjeit a bibliával és a melyik azzal egyezik, vagy ha azt tökéletesen meg nem is valósítja, de ahhoz legközelebb áll: az az igaz vallás.

A példa mindent megmagyaráz. Jézus az imádkozásról azt tanítja, hogy mikor imádkoztok ne legyetek sok beszédűek, mint a pogányok, a kik azt hiszik, hogy az ők sok beszédükért hallgattatnak meg. (Máth. VI. 5. v.) Már most az olvasón való gépies imádkozás e az igazabb, vagy a léleknek egy sóhajban való Istenhez emelkedése? Jézus az *uri szent vacsorát kenyérből és borból szerezte.* (Lásd Máth. XXVI. 26; I. Kor. XI. 23). A katolikus vallásban a bort egészen elvonják a néptől, a kenyér helyett pedig ostyát adnak. Maguk papok azonban bort is isznak. A református egyházban, amint Krisztus rendelkezett, kenyérből és borból szolgáltatják ki a gyülekezet minden konfirmált tagjának. Józan ésszel feleljen rá mindenki, melyik felekezet ragaszkodik inkább a Krisztushoz, a ker. vallás alapítójához? Így vagyunk a *bünbocsánattal* is. Az evangélium számtalan helyen tanítja, hogy a kegyelem, a bünbocsánat Istenél van a Jézus Krisztus által (Math. 28. 18. Márk. 2. 10. Ap. Csel. 4.12. Rom. 3. 24. stb). A református vallás erre támaszkodva azt tanítja, hogy büneidet csupán Isten bocsáthatja meg a Jézus érdeméért. Míg a kath. papság maga osztogatja a bünbocsánatot, vagyis az isteni hatalmat magához ragadta. Melyik van e kettő közül az igazság birtokában? Könnyű kitalálni. És így le-

TÁRCZA.

„Gályarabok éneke“

Ismerek egy régi szép dalt,
Oh mi kedves az nekem,
Sokszor nyújtott erőt, vigaszt
A nagy veszedelmeken.
— Olyan csendes a nótája,
Olyan régi egyszerű.
Pap volt talán ki csinálta,
Hitéhez halálig hű.
Ugy szeretem hogyha hallom:
»Térj magadhoz drága Sion!«

Elképzelem amig irta,
— Mert ő csak pap lehetett —
Bibliáját csókolgatta,
Sirt keserves könnyeket.
— Könnyek között szívárványban
Felsüt im egy napsugár,
Veszedelme s nagy bujában
A hite szilárdan áll.
Hittel ostromol eget:
»Van még neked Istened.«

Látta — tudom — széthullani
A hit vitéz hőseit.
Látott erőt meginni — —

Sion romladékait.

Látta, hogy a világ csábja
Mily erővel ragadoz . . .
A hit erős bástyavára:
Kopott ruha: foszladoz.
Erős hittel csüng az Uron:
»Ki atyádként felkaroljon . . .«

Hitte, hogy a Krisztus népe
El nem eshetik soha;
Jöjjön bár egy világ része
S Antikrisztus tábora . . .
— Ott van az Ur; erős karral
Mégvédi a harczokon! —
A harc után diadallal
Élni fog egy szebb honon.
Az Ur örök szeretet:
»Szívét osztja meg veled.«

Én is látom, hogy foszladoz
Rólunk le a szép ruha . . .
Ronggyal takarva tagjait,
Oszlik az Ur tábora.
— Nincsen erő, nincs régi hit,
. . . Csak a régi kérdés! . . .
Ócska ruhán új zsinorzat:
Semmitérő tettetés!
Uram! szólj, adj nekünk jelt:
»Azt bünteti, kit szeret.«

Megtört hittel, fásult szívvel
Panaszkodunk ellened,

hetne még több kérdésben az összehasonlítást tenni. Hely szüke miatt most nem tesszük. De, tegyük meg helyettünk olvasóink. Minden egyes kérdésben folyamodjanak a bibliához, az igazságot szolgáltat. A melyik vallás tehát egészen az evangéliumon áll, az mondhatja el magáról, hogy igaz vallás. A református vallás pedig a Krisztus evangéliumán áll fenn.

Beke Károly.

Bolyai Farkas, mint vallásos ember.

(3)

Mindenik nejétől született egy-egy fia és egy-egy leánya. A leányok korán elháltak. El sirta azokat is; de élte alkonyán visszatekintve, örvendett hogy a sáros földtől meg nem mocskolva, tisztább uton vitettek tova.

Első nejétől született fia János éppen olyan lángeszű, de szerencsésebb volt 30 éves koráig. Szive azonban nem volt az apáé. Az apának e miatt igen sok kellemetlensége volt vele.

Látja, hogy nemesebb érzéseinek magvai fiánál kősziklára hullanak, látja hogy szeretetének világa hiába áradoz; költői lelkét bántja a fia rideg világnézete; szerénységét sérti annak fenházó, dicsekvő magatartása.

Majd szakadás áll be köztük. Az apa mély keserőséggel sóhajt fel azon hálátlanság miatt, melyet fiánál tapasztalt. Ez volt az a halálos seb melynek bekötését nem rejtheti, de a világ előtt fel nem fedheti.

Hogy a nehéz, szörnyű terhet
Mi reánk te helyezed
Ajkunkon ott a zokszó:
»Itéleted oh kemény!«
Büntetsz az atyák vétkéért?
. . . Szabadulni nincs remény. . . .«
Feledjük az éneket:
»Másként ő nem is tehet.«

Feledjük a régi harcok.
Roppant fáradalmait,
Elfeledjük nagy hibáink;
Lelkünk tehozzád áhit.
Büntől szennyes, mocskos szíved
Vergődve a harcokban,
Hogy jussunk el hozzád Uram:
Tiszta szívedben lakozol!
Előtted hogy állhatunk meg?
»Sion ezt hát gondoljad meg!«

Meghajtjuk Uram fejünket,
— Ajkunk már nem panaszol —
Szenvedéstől tisztult hittel
Csüngünk akaraton.
Lelkünk tiszta érzelmivel
Vágyunk szent szíved elé,
Hogy te benned — szabadságban
Éljünk Uram örökké!
Ajkunkon zeng, zeng az ének:
»Szabj határt bus gyötrelmidnek!«

Osváth Lajos.

Később fiának is megbocsát.

Egész életét még matematikai tudományos működését is igaz, mély vallásos költői érzület hatja át. Jellemének ez az alapja. Mily szépen nyilvánul ez Tentámenjében »a geometria általános átnézet« című rész bevezetésében is.

Elvonás útján a külvilágtól a tiszta tér fogalmára jutunk; ugyanis a külső tapasztalat által a helyével megadott tett gondolatból eltávolítottán, megmarad a hely amelyet elfoglalt és a határok melyek közt volt, és kérdezvén, mi van azon határokon túl és eltávolítottán a tapasztalat által adott egész világot és mindig tovább kérdezvén, ama szentséges éjszakához érkeznünk, a melyben a mecsek myriádjai gyulnak fel s a mely a legnagyobb fenségnek jelenlétét hirdetik. Ebben gördülnek tova a megszámlálhatlan világok, egymásfelé kölcsönösen kiterjesztett karokkal, a hálás és fájókeblekből egyaránt feltörő fohászokkal, keresve a közös atyát; ebben hordja az anyaföld virágos keble alatt alvó gyermekeit az örökkévalóság hajnala felé; ez tartja magában az összes anyagot, ebben születnek a csirákból a csodálatos életerő által teremtett világok, nőnek és élnek, követve az öröklött mozgást (hacsak más által nem üzetnek) és elenyésznek, mint a vihar tombolása között az oczeánba visszahulló ködök, ujaknak kezdetét adandók.

Bolyai jó szívét és emberbaráti érzését különösen jellemzi az a felhívás, melyet szomorú játékaiknak kiadása alkalmával intéz a közönséghez. Ebben a Jézus követésére és a Jézus örökvilágosságra vezérlő zászlója alá hívja fel ember is honfitársait, hogy adjon kiki abból a mije van szükség felett; szakaszzson el magától; bár ha fáj is, amikor ad, mégis gyönyörűséggel adjon, mert a Jézusnak is fájtak sebei, midőn haldokló ábrázatjáról a menny öröme sugárzott be az örök éjszakába. Szomorújátékaiból reményelt 1000 forintot a város szegényeinek, hogy annak kamatai évenként azok közt kiosztassanak. A begyűlt összeg 1877. október 18-án, a nagy inség idejében csakugyan kiosztatott. Pedig az országos csapás őt is sújtotta s hiszen abban az időben még csekély fizetését sem kaphatta rendesen.

Ezen szomorújátékaiban a virtusért való hártalan lelkesedése jut kifejezésre. Nem csak gyönyörködtetni, hanem tanítani és javítani is akart. Szép és fenséges gondolatok, mély vallásos erkölcsi érzület van ezekben költői nyelven kifejezve.

Ezen műveiben is a szerelmet nem annak a nemes érzelemnek tartotta, mely rugója minden szép és jóért törekvésnek (mely Paskal szerint az ember legtermészetesebb érzelme) hanem olyanak, mely megbénítja nemesebb hivatását, mely örök ellensége annak az erénynek, melynek gyakorlása abban áll, hogy mindenki törekedjék a maga tehetsége szerint beilleszkedni a világ fenséges harmóniájába, tudományával, művészetével, minden munkájával. Az emberi érzelemnek szrinte csak egyetlen egy tiszta kiömlése van: a Jézustól tanított szeretet. E szeretet világa a mi belvilágunk lámpája, melege pedig minden ént

egymáshoz mind közelebb olvasztva, arra felé indít, ahonnan azon világ és meleg jön, — eredeti kutfejéhez az igaznak, szépnek, jónak, akinek legszebb képe a nap s legjobb neve atya, kit a halandó istennek nevez.

E szeretet teremti meg belvilágunk harmóniáját, az egységes istennel.

E belső egységre végnélküli törekvés: a jó, mely az igazság oszlopain nyílt szépség virágának termése. Azért az igaz, a szép és a jó maradandó vágyai lesznek az örökkévalóság utazójának. E szeretet által ismerjük meg a külső világban is a harmóniát. Igaz, hogy a Jézusi szeretetnek az emberi szeretet csak árnyképe, de arra kell munkálni, hogy valódi kép legyen: midőn minden külön én-nel, mind lét szerinti, mind örök vágyainak összhangzati teljesülése köztvágy, s mindennek öröme, fájdalma és ereje mindeniké leendvén, minden külön én meg véghetetlenül; s megszületvén amit az idő annyi fájdalommal méhében hordoz, megvilágosodik a legfelsőbb oltár, könyvekben olvad le a menny s az ujszülöttnek neve: szentegység. Az angyalok éneke félbe szakad az öröm miatt, mikor a számtalan milliő szívek azonagy véghetlen mellben vernek s minden ellenségek testvérekül érkeznek az atyai karok közé.

Amit az örök tökéletesülés törvényénél fogva el kell érni, vagy meg kell közelíteni az emberiségnek, ezt a szentegységet egyénenként elérhetjük a hallhatlanság által, akkor, s mikor majd egy mosolyba végződő sóhajjal visszatekintve tovább haladunk az örökké valóság előnkbe nyíló gyönyörű vidékein, a mikor a halál angyala az anyaföld emlőitől elválasztva, előbb új életünkkel egy-egy fátyola von el a soha egész föl nem fedezhető eredeti szépség elől.

E földi élet csupán arra való, hogy saját én-ünknek, majd ott tul, a polgári just megszerzhessük s az utánunk jövőeknek tegyük könnyebbé annak megszerzését.

(Folyt. köv.)

Isten igéje.

— A földnek savai. —

Máté 5. 13—16.

Ti vagytok e földnek savai. — Vajjon kihez intézte Jézus ezt a mondást? Bizonyára nem a tarka néptömeghez, amely a hegy aljának zöld pászitján foglalt helyet. — Első sorban a tizenkét tanítvány lebegett a mester szeme előtt, amikor ezt a fontos szót kiejtette: Ti vagytok e földnek savai, hogyha a só megizetlenül, mivel sózattatik meg? De nemcsak a tanítványokhoz intézte e tanítását — mert hiszen azok mindig körülötte voltak, tehát megmondhatta volna ezt nekik négy szem közt is.

Istenországának összes polgáraihoz szolt a mester. Azokhoz, a kik a multban, jelenben és jövőben egy-egy téglakövet helyeztek Jézus igaz

templomának kiépítésére, akik a történelemben és az életben megmutatták istenfélő és kegyes életükkel, hogy csak az erény és igazság támasza és talpköve minden nagy intézménynek.

Ti vagytok e földnek savai. — Mi lenne a föld só nélkül? A vizekből bűzhödött mocsár válnék. Ember és állat nem találna e fűszer nélkül alkalmas táplálékot. Ti vagytok e világnak világosságai. A nap fénye nélkül az egész természet halálba és sötétségbe borulna. Mit mond Jézus e képes beszédben? Az evangélium nélkül az emberiség erkölcsi pusztulásba süllyedne. Görögországnak ragyogó bölcsészete hanyatlásnak indult, fényes művészete letűnő félben volt. Romának világhatalma felett megkondukt a gyászharang. Mindez miért? Hiányzott a só, hiányzott az evangéliumnak erkölcsi ereje.

A só, az az erős anyag, amelynek magában véve nincs valami pompás íze — de azért megakadályozza a rothadást s éppen azért oly nélkülözhetetlen, mint a kenyér és víz. — Vizsgáljuk csak kedves olvasóim, van-e az emberi lélekben valami, ami a sóhoz hasonlít? Ott van a lelkiismeret. Ha erősen tartjuk magunkat Isten törvényeihez, mily üdvös hatása e só. Ellentáll a gonosz csábításnak, megőrzi a lélek tisztaságát, megvéd az elbukástól, Csak aztán meg ne izetlenüljön e só. Ne tompuljon el a lelkiismeret élekeblünkben. Ne nyomja el annak tiltakozó hangját a világ, a bűn, a testiség szeretete. Jézus első sorban a tanítványokat állította oda, hogy legyenek ők a világ lelkiismerete. Szabályozza az ők lelkiismeretük a népek lelkiismeretét.

Hadd lássa meg rajtuk mindenki, hogy Istennek szent parancsai vannak, amelyeket nem lehet olyan könnyen venni. Hadd mutassák meg a tanítványok, hogy lehet a testen uralkodni, hogy kell a mulandó világ javai fölött lévő örök kincsek után törekedni.

Ti vagytok a világ világosságai. A nap természetes fénye ébreszti fel az életet a földi természetben is. A nap aranysugaraí öltöztetik fel a földet gyönyörűsége ruhával.

Ez érleli meg a mezők kalászát az aratásra. A nap áldott fénye terem életadó meleget a földön. Az emberi léleknek Isten az ő napja s az ő üdvössége. Istennel egyesülve fejlődik, gyarapodik s halad előre a lélek a maga útján. Istentől sugárzik reánk szegény lelkekre az üdvözítő, boldogító mennyei erő, amely megtisztít s megszentel bennünket.

Kik voltak ezek a föld savai? Kik a világ világosságai? Kezdetben egyszerű, tanulatlan emberek, halászok, vámszedők, akiktől nem várható valami csodás munkásságot a világ. Hogy lehetséges ez? Meg tudtak-e felelni ezek annak a nagy hivatásnak, amelyet emberi képzelet szerint csak a hatalmasok, nagy tudományuak s lángszellemű emberek tölthettek be. Vajjon nem volt ez a hivatás a tanítványokra nézve veszedelmes? Nem tette őket elbizakodottá? Nem nevelte bennük az önhietség s a gögösség érzését? Hogyan volt képes az ur szegény tanítványait annyira felmagasztalni?

Jézus jól tudta, hogy az ő tanítványai mily sok megaláztatásnak lesznek kitéve a jövőben. Ezért választott olyanokat első követőikül, akik már kezdetben megszokták ezt az alázatos helyzetet.

Mi adott erőt a tanítványoknak, hogy hivatásuknak megfelelhessenek? Az embert erősíti az öntudat, hogy magasabb életcélja van s nem jár a közönséges halandók országútján. Ez feszíti az ember erejét a nagy tettek felé. Ez még önmagánál is magasabbra emeli fel az embert. Az a napszámos, aki az eke mellett egykedvűen jár, minden nap, közönséges munkát végez. Csendesen szántogatva a földnek rögét, az marad ma is, ami volt tegnap és tegnapelőtt. De ha harczytérre szólítja őt a hazaszeretet, ha a haza és szabadság védelmét bízzák rá — akkor a törpéből is óriás lesz, a gyenge is hegyeket mozdító erőt fejt ki s oly munkásságra lesz kész, a mely felülmulja önmagát s az egyszerű napszámosból is hadvezért teremt. A történelem elég tanúságot tesz erről.

Jézus követőinek vigyázni kell arra is, hogy a só meg ne izetlenüljön. Mert akkor kivetik és megta- podtatik. Eltapossa a világ megvetése. Megsemmisíti az emberek lenézése. Nem így történt-e a középkor szerzetes rendjével, amelyek az erkölcstelenség terére lépve ugyan ilyen sorsban részesültek? A keleti egyházat saját romlottsága tépte össze s e miatt rabszolgája ma is a pogánytöröknek. Hazánkban a görög keleti egyház a babona s a vakhit martaléka, ezért izetlenült meg. Azokat a keresztyéneket, akik az Istenes életnek csak látszatát mutatják, ma is igazságosan éri, ha a tömeg sárral dobálja meg.

A világosságot nem rejtik a véka alá. Jézus nem óhajt titkos követőket, nem szereti azokat, akik szerényen, elrejtőzve folytatnak kegyes életet. Ne féljünk a nyilvánosságtól. Legyünk égő és világító fényugarak, »Valaki azért vallást tesz en rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt.« (Máté 10. 32.)

Még valamit a sóról. A só az ételt egészen feloldja, látszólag eltűnik benne s csak az ize marad meg. Legyenek ilyenek Jézus követői is.

szolgáljanak teljes szívvvel az Urnak. Ne nézzenek az emberek tetszésére vagy méltánylására. Ne kimélik magukat. Aldozzuk fel kényelmünket. földi hasznunkat s előnyünket. Hagyjuk el a világ élvezeteit is, ha kell. Csak hivatásunk teljesítésében legyünk hivek. Ezt kívánja Jézus, midőn felszólít bennünket a jó cselekedetekre ezzel a megjegyzéssel: Ti vagytok e földnek tavai? Ti vagytok e világ világosságai.

Kirdly Béla.

I. RÁKÓCZI FERENCZ.

Világkrónika.

A muszka czár, II. Miklós, az elmúlt hó 30-án az osztrák császárt látogatta meg Bécsben. Rövid idő óta ez a negyedik uralkodó, aki Ferencz József meghívására Bécsset meglátogatta. A látogatás felől azt mondják, hogy az osztrák császár és magyar király a czár atyussal is a Balkán államok sorsa felől tárgyalt. Azonban, hogy a magyar viszonyokról ne lett volna szó, azt el se képzeljük.

Zsidó mézszárlás. Oroszországban még mind nem szűnt meg a zsidó ütdözés. Közelebről a zsidók engesztelő ünnepén volt rémitő mézszárlás Mohilev tartomány hasonló nevű székvárosában. Ez alkalommal háromszáz zsidót legyilkoltak. A zsidók, kik előre értesültek a támadásról, védekeztek és támadók közül száz oroszbeszarábiai parasztot megöltek.

Keleti Afrika partjain a benszülött szerecsen lakosok közt különös betegség ütött ki, melyet az angol kormány által a helyszínére küldött orvosok »lethargus«-nak neveztek el. A beteg — többnyire fiatal férfi — minden előzetes rosszullet nélkül egyszerre elálmósodik és elalszik. Huszhuszonegy napig tartó folytonos alvás után a halál mulhatatlanul bekövetkezik. Ha az alvót ezen idő alatt nagy nehezen felébresztik, hogy valamit egyék, erre képes ugyan, de azután rögtön ismét mély álomba merül.

Olcsó bor. Hivatalos jelentések szerint Algirban a legtöbb fehér, vagy vörös bor literjért négy fillérért mérik. A bor eme nagy bősége onnan magyarázható, hogy a filoxerát Afrikában nem ismerik és egymásután huszonhét bő szüret volt.

Gyalog a föld körül. Ezelőtt három évvel két francia: Faivet Albert és Biquet Károly 25 ezer frankba fogadtak, hogy pénz nélkül s gyalog körül utazzák a földet. 1900. augusztus 31-ikén, mindössze 25 kilogramm sulyu podgyászsal indultak, a nagy utat legalább egyikőjük csakugyan megtette s az egyik utas, Faivet Berlinbe érkezett, hol nagyon érdekes felolvasást tartott. Társa Biquet, már Törökországban meghalt s így Faivet csakis kis kutyája társaságában tette meg az egész utat. Faivet hű kutyáját, ha megsántult, ölébe vitte, Szibériában pedig — nehogy a nagy hidegben elpusztuljon — egy róka bőrébe varatta be. Faivet 35 ezer kilométer utat tett meg s ezen idő alatt nem kevesebb, mint 115 pár cipőt használt el. Fogadását elvesztette ugyan, mert betegségek, valamint Biquet halála miatt több mint hat hónapi időt mulasztott.

Egyházi élet.

Ifjusági egyletek. Az ifjusági egyletek alakítására nézve *Tárkányi* György kolozsvári vallás tanár, a tordai értekezleten tartott felolvasásának kapcsán, a következőket javasolja:

1. Minden egyházközségben, ahol még nem lenne, szervezendő ref. ifjak társasága, amelynek tagjai fogadalmat tesznek arra, hogy a Krisztus iránti hűségben, az egyházhoz való ragaszkodásban, amire a konfirmáció alkalmával fogadalmat tettek, hiven megmaradnak.

2. A társaság szervezése az egyházközség lelkészének vagy lelkészeinek a feladata s a társaság legfőbb öre is a lelkész és a presbyterium.

3. A társaság célja, hogy egyházas szellemű s általában nemes hatású társaskört biztosítsanak az ifjunak; egészséges szellemi táplálékot

nyújtsanak lelkének s ez által szorosabban az egyházhoz fűzzék azt.

4. E célból minden hónap egy vagy két vasárnap délutánján összegyűlnek a tagok az egyház vezetősége által e célra kijelölt helyiségben, amely összejöveteleken ének, ima, biblia olvasás és magyarázás tartatnak szavalatokkal s építő, tanító tartalmú felolvasásokkal, előadásokkal vagy beszélgetésekkel. Ezek az összejövetelek a hidegebb időszakban felhasználhatók ifj. istentiszteletek tartására is, a melyeken a lelkész az ifjuság lelki szükségletének s értelmi fejlettségének megfelelő beszédet tart. Általában az összejövetelnek melegnek, bizalmasnak kell lenni. A gyülekezet lelkésze és presbyteriuma helyet jelöl ki a templomban s ahol a felügyelők számba veszik urvacSORA vétel alkalmával a hiányzókat s ok nélkül mulasztókat szeretettel, ismétlődés esetében szigorúan megintja a lelkész. A társaság tagjaiból énekkar szervezendő, amely énekkar a társaság nyilvános ünnepélyein s néha az istentiszteleten is közreműködik.

5. A társaságba való belépés önkéntes. A lelkész azonban a társaság minden tagjának lelkére köti a taggyűjtést. Tag lehet minden egyházunkhoz tartozó konfirmált ifju. A belépő a társaság tagja marad, ha a társaság szellemével össze nem férő magaviseletet nem tanusít nagykorúságig vagy amíg a községből eltávozik. Az eltávozó iparossegéd, katona, cseléd stb. a társaságtól a pap által is látamozott igazolványt kap, amelynek alapján új lakóhelyének társaságába felvétetik.

6. A társaság tagjai időnként nyilvános összejövetelt tartanak, hogy felhívják a közönség figyelmét és érdeklődését. Ilyenkor önkénytes adományok gyűjthetők a társaság céljaira vagy más ker. célokra.

7. A társaság az egyházmegyei és egyházkerületi Egyházi Értekezlet felügyelete alatt áll.

A konfirmáció alkalmával belépők képeznek a társaság magvát, amelyhez azután a már megkonfirmáltak csatlakoznak. A később konfirmálók aztán szintén felszólítandók a társaságba való belépésre s a jelentkezés mindig azonnal elfogadandó, a mig az ünnepély hatása alatt van az ifju. Ez által emeljük a konfirmáció jelentőségét az ifjura s ezzel is jelezzük, hogy ő már az egyház önálló tagja.

Életre való dolgok ezek. Csak nem kell sokáig halogatni a dolgot, mert a veszedelem nyakunkon van.

Kegyesség útja.

— A hit szava. —

6

Két férfit egymás szomszédja vala és mindenkinek volt felesége és kis gyermekei s munkáján kívül semmije, amivel őket nevelhetné!

És e két férfit közül az egyik igen nyugtalan vala s így gondolkozott magában: ha meg-

halok, vagy ha beteg leszek, mi lesz feleségemből és gyermekeimből?

S e gondolat nem hagyá el többet s ott rágódott szívéen, mint rágódik féreg a gyümölcsön.

Es habár ugyanez a gondolat eszébe ötlött a másik férfinak is, nem sokat foglalkozott vele; mert mondá, Isten aki minden teremtményét ismeri és örködik felette, örködni fog felettem, feleségem és gyermekeim felett is.

Es ez élt megelekedve, mig a másíknak nem volt pillanatnyi nyugalma és öröme sem szívében.

Egy napon, amint földjén dolgozgatott, szomoruan és leveretve, néhány madarat látott a bokorba repülni, onnan kirepülni és majd ismét visszatérni.

Es amint közeledett, két fészket látott egymás mellett és mindenikben több, még tolltalan madárfiókat.

Es amint munkájához ismét visszatért, idő-ről-időre felemelé szemeit s nézegeté a madarakat, melyek jöttek és mentek, fiókáiknak élelmet hozva.

Abban a pillanatban, midőn az egyik anya, csőrében élellemel visszatért, elragadá egy ölyv, tovavivé s a szegény anya, hiában vergődve karmai között, átható hangon siránkozott.

E pillanatban a férfiú szomorubbnak érzé lelkét, mint valaha; mert gondolá, az anya halála a gyermekek halála. Az enyéimnek sincs senkijük, csak én. Mi lesz belőlük, ha én meghalok?

Es egész napon szomorú s bánatos vala s éjjen át nem aludt.

Másnap, amint kiment a mezőre így szólott magában: megnézem a szegény anya fiókait; némelyik már bizonyosan meg is halt. Es a bokor mellé lépett.

S midőn odatekintett, a kicsinyeket jó állapotban látta, s egyik sem látszott, hogy szenvedett volna.

Elbámult ezen és elrejtőzött, hogy lássa mi történik.

Kevés idő mulva halk csipegést halott s látta, miként hoz a másik anya táplálékot nagy gyorsan és osztja ki a kicsinyek közt különbség nélkül és a táplálék elég volt mindenik számára és az árvák nem voltak elhagyatva.

Es az apa, ki kételkedett a gondviselésben, elbeszélte este a másik atyának, hogy mit látott.

Es ez így szólt hozzá: miért nyugtalanokodsz? Sohasem hagyja el Isten az övéit. Szeretetének vannak titkai, melyeket mi nem ismerünk. Higyjünk, szeressünk, reméljünk s folytassuk utunkat békében tovább.

Ha én előttem halok meg, te leszel az én gyermekeim atyja; ha te előttem halsz meg, én leszek a tiédnek atyja.

Ha pedig mindketten meghalunk, mielőtt ők felnőnének annyira, hogy gondot viseljenek saját magukra, atyjuk lesz az az atya, ki a menyekben lakik.

(Lammenai után.) (Folyt. köv.) Ifj. Bartók György.

Az aradi tizenhárom.

Tizenhárom, tizenhárom,
Ott az aradi határon.

Leáldoztak hős leventék,
Fclakaszták, agyonlőtték.

Lesújtá egy élet átka,
A mi hazánkat átjárta.

Ötven évnek nagy emléki,
Jertek, áldozatok néki.

Kik szabadság szentségéért
Tüzbe mentek a hazáért.

Családjajkát elhagyták
S éltüket is feláldozták.

Drága vértől ázott róna,
Mély gyász sötétlik ránk róla.

Elszáll lelünk, el odáig,
Hol negyvennyolcz vérben ázzik.

S meghajlik a sirjok felett,
Fájdalmával a kegyelet.

Leborulunk azon földre,
Imánk tettükből van szöve.

S vezekelve nehéz gyászunk,
Porotokban is imádunk.

Könnyünk s virágunk hull rája,
A vértanuk szent sirjára.

Ott nyugszik a tizenhárom,
Ott, az aradi határon.

Kertész Albert

Mai képünkhöz.

I. Rákóczy Ferenczet mutatjuk be ez alkalommal olvasóinknak. Egyetlen fia vala II. Rákóczy György erdélyi fejedelemnek, a kit atyja még 1652-ben Erdély fejedelmévé választatott. Tényleg azonban soha sem uralkodott, mert atyja halálával más került a trónra. Felesége Zrínyi Ilona volt. Házasságából két gyermek született: Juliánna és Ferencz. Ez utóbbit II. Rákóczy Ferencz néven jól ismeri a magyar történelem.

Vegyes hírek.

A kormányválság még nem ért véget. A szabadelvűpárt, mint jeleztük, elfordult gr. Khuen-Hédervárytól és leszavazta. Hederváry be is jelentette lemondását. De Ő felsége még nem döntött. Beavatottak várják a döntést és a Széll Kálmán nevét emlegetik miniszterelnök gyanánt.

Szegeden a katonaság és a polgárság között véres összeütközés volt. Okt. 6-án egy korszorut helyeztek el a Kossuth szoborra a három-évet kiszolgált katonák. A katonai parancsnokság önkényesen ezt levétette. A polgárság azonban közbe lépett és újból visszahelyezte. Erre aztán

fegyveres erővel ismét levették a katonák és a kaszárnnyába vitték. A polgárság bevere a kaszárnnya összes ablakait. A képviselőházban interpellálnak e katonai erőszak miatt.

Deák Ferencz emlékezete. Október 17-én lesz a 100-ik esztendeje Deák Ferencz születésének. Közönségesen a »haza bölcsének« szokták nevezni Deák Ferenczet. Ezt a szép nevezetet, minőt még államférfi nem viselt, a haza érdekében tett kiváló, nagy szolgálataival érdemelte ki. 1848-tól 1867-ig szomorú napjai voltak Magyarországnak. Az abszolutizmus korszaka volt ez, midőn az osztrák önkényüleg uralkodott felettünk. A nemzet és a király közötti békességet Deák Ferencz teremtetette meg. A kiegyezés óta kezdett élni és fejlődni ismét a magyar nemzet. Deák Ferencz nevéhez a nemzet újjászületése fűződik. Méltó hátláját rója le tehát a magyar nemzet a haza bölcsé iránt, midőn Deák emlékünnepeket rendez. Református egyházi főhatóságunk is föl-hivta iskoláinkat, hogy e napon tartsanak emlék-ünnepeket.

A budapesti fuvaros kocsisok ez elmúlt héten bérfelémelésért sztrájkoltak. Heti 14 korona bért kicsinyeltek azért a munkáért, melyet ők végeznek kora hajnaltól esti 11 óráig. A sztrájkból olyan véres ütközés támadt köztük és a rendőrség között, minő nem volt még a fővárosban. Végre is, két korona heti bérfelémést és az estéli 8 órán túli szolgálatért 1 koronát szereztek. Vajjon, nem lehetne az efféle dolgokat békésen, vérontás nélkül elérni?

Egy tanító szerencsétlensége. Széll Imre olaszteleki tanítót minap igen súlyos és egyszerű mint sajnálatos baleset érte. Nála működött Sükei Ferencz ottani lakós gőzcséplőgépe, melynek etetőjéhez fölment a tanító is. Amint az ott elesett gabonafejeket lábaival gyűjtögette, véletlenül meg-sikamlott és balfelével bezuhant az etetőbe, mely balkarját könyökében azonnal elszakította. Hogy még nagyobb baj nem történt, azt csakis az ott alkalmazott Csike nevű munkásnak lehet köszönni, aki segítségére sietett a szerencsétlenül járt derék tanítónak.

Falb Rudolf a híres időjós meghalt. Falb jóslásait a hold járására alapította. A kritikus napokat attól tette függővé, hogy milyen a hold állása. Sokan tagadták elméletét, s a tapasztalat is nem egyszer ráczáfolt állításaira. Nevét azonban világszerte ismerték. Rá nézve a legnagyobb kritikus nap halála napja. Ennek idejét azt hisszük, ő se jóslta meg, mégis eljött. Isten forgatja az egymásután következő idöket. Az ő kezében van a mi életünk is.

A hivatás áldozata. Györben Farkas János kocsitoló is tulbuzgóságának esett áldozatul. Szept. 30-án éppen szolgálatban volt, midőn kocsikat kellett kapcsolnia a rendező pályaudvaron. Farkas hogy munkáját gyorsabban végezze, nem várta be, míg a mozgásban levő kocsik megállanak, hanem közéjük ugrott, de oly szerencsétlenül, hogy az ütközők a fejét összelapították. A szerencsétlen ember még a helyszínén meghalt. A

mozgó kocsik a holttestet néhány méternyire hur-czolták. Mire a mozdonyvezető és a fékező a fékező a szerencsétlenséget észrevették, Farkas már halott volt.

Templomavatás. Az urai ev. ref. leánygye-ház a gróf Tisza István által ujonnan épített ima-házának felszentelését október 4-én tartotta meg.

Evangelikus templom Rómában. A római ev. templomépitési ügy befejezéséhez közeledik és Róma minden akadályozása daczára felépült a tervezett ev. templom a pápaság örök városában. A német »Germania«, a klerikálisok lapja har-czias cikket hoz ez alkalomból, melyben többek között ezeket írja: »Hihetetlennek tartjuk, hogy a császár és a pápa szívélyes találkozás (!) után a német császár beleegyezését adja a pápa és a kath. egyház elleni tüntetéshez. Mert az nyilván-való dolog, hogy az új templommal az Ev. Szöv. a pápaság és a katolicizmus ellen akar tüntetni stb.«

A budapesti egyetemen 6410 főnyi hallga-tóság közül vallásra nézve 2748 volt r. katolikus. vagyis a hallgatóság 45.76 százaléka; mindjárt utánna a zsidóság következik, 1972, vagyis 32.11 százalék; református hallgató volt 642, vagyis 10.17 százalék; ágostai hitv. 448, vagyis 7.30 százalék; görögkeleti 197, vagyis 3.21 százalék; görög katolikus 139, vagyis 2.26 százalék; uni-tárius 10, vagyis 0.17 százalék. Tanulságos egy kimutatás!

Irgalmas apácák sikkasztása. A »Magyar-Szó« című ujság írja a következő hirt: Párisban a hirnevű Doyen tanár sebészeti klinikáján nagy sikkasztásokat fedeztek fel, amelyeket az ápoló irgalmasrendi apácák követtek el akként, hogy a betegektől nagy összegekre szóló számlákkal 200.000 frankot csikartak ki. Doyen tanár nem tett feljelentést, mert az apácák másnapra meg-igérték az összeg megtérítését. Vissza is fizették az egész összeget. Szegény irgalmas nővérek!

Örületes táncverseny. Amerikában történt. A kensingtoni fiatalság táncversenyt rendezett. A díj értékes gyémántgyűrű volt és az pályázhatott érte, aki legtovább győzi a keringőt. A verseny-bíróság szabályszerűen megalakult s tíz óraker 36 pár kezdte meg a versenytánczolás. Husz percz múlva már hét pár kidőlt. Egy órával később a tánczosok száma már csak két párra csök-kent. A negyedik óra vége felé már a muzsiku-sok is kimerültek, de azért csak tovább húzták és a párok tovább járták az örületes tánczot. Az ötödik óra kezdetén a néző közönség egy része hangosan tiltakozott s követelte a borzasztó ver-seny befejezését. Teljes öt órai tánczolás után az egyik pár eszméletlenül roskadt össze s így a másik két tánczos megkapta a jutalmat. A győ-zelem kihirdetése után azonban a leány lábáról le kellett vágni a csipőt, a fiatal embert pedig kocsin vitték haza, ahol most is beteg fekszik. Bizony sok bolondság esik a világon.